

УДК 352.07(477.83-21)“2022/2025”:355.48(470:477)“20”
DOI 10.69550/3041-1467.7.333101

Руслана ПОПП

кандидатка історичних наук, доцентка кафедри історії України та правознавства, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (ryslana_popp@ukr.net)

ORCID: 0000-0002-8777-9760

ResearcherID: F-9444-2018

Scopus-Author ID: 57222035521

Микола-Мирослав БОРОДІЙЧУК

аспірант кафедри історії України та правознавства, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (kolya.bmo@gmail.com)

ORCID: 0009-0007-1972-0437

Ruslana POPP

PhD (History), Associate Professor, Department of History of Ukraine and Law, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24, Ivan Franko Street, Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (ryslana_popp@ukr.net)

Mykola-Myroslav BORODIICHUK

Postgraduate Student, Department of History of Ukraine and Law, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24, Ivan Franko Street, Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (kolya.bmo@gmail.com)

Бібліографічний опис статті: Попп, Р., Бородійчук, М.-М. (2025). Форми участі громадян у місцевому самоврядуванні в 2022 – 2025 рр. (на прикладі Дрогобицької міської територіальної громади). *Axis Europae*, 7, 204–217. doi: 10.69550/3041-1467.7.333101

Bibliographic Description of the Article: Popp. R. &, Borodiichuk M. - M. (2025). Formy uchasti hromadian u mistsevomu samovriyaduvanni v 2022 – 2025 rokakh (NA prykladi Drohobytskoi miskoi terytorialnoi hromady) [Forms of citizen participation in local self-governance in 2022 – 2025 years (a case study of the Drohobych city territorial community)]. *Axis Europae*, 7, 204–217. doi: 10.69550/3041-1467.7.333101 [in Ukrainian].

**ФОРМИ УЧАСТІ ГРОМАДЯН У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ
В 2022 – 2025 РР. (НА ПРИКЛАДІ ДРОГОБИЦЬКОЇ
МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ)**

Анотація: *Мета статті* – показати форми участі мешканців Дрогобицької міської територіальної громади у місцевому самоврядуванні в умовах широкомасштабної війни. *Методологія дослідження* базується на загальноприйнятих принципах науковості,

об'єктивності, історизму, методах зовнішньої та внутрішньої критики джерел. **Наукова новизна.** Висвітлюється інструментарій участі громадян у міському самоврядуванні в межах однієї конкретної громади. **Висновки.** В умовах війни активна участь громадян у місцевому самоврядуванні стає не лише елементом демократичного управління, а й важливим фактором забезпечення національної безпеки, підтримки громадської єдності та підготовки до відновлення країни. Російська агресія активізувала громадську участь жителів Дрогобицької міської територіальної громади у волонтерських та інших ініціативах щодо допомоги армії і внутрішньо переміщеним особам. Незважаючи на воєнний стан та обмеження, пов'язані з ним, національним законодавством не заборонена повна участь громадян у місцевому самоврядуванні. Найбільш поширеними її інструментами є: громадські обговорення, петиції, консультації, місцеві ініціативи, опитування, залучення громадян до консультативно-дорадчих органів, часто засобами електронної участі. Відкритий доступ до інформації, можливість перевірки та контролю за діяльністю влади забезпечується звітністю міського голови, трансляціями засідань колегіальних органів. Партнерство між громадськістю та владою в Дрогобицькій міській територіальній громаді побудоване на принципах комунікації, інформування та цифровізації. Такі механізми участі, окрім їхньої доступності, підвищують якість рішень відповідно до потреб різних соціальних категорій населення громади. Важливим є те, щоб інструментарій участі громади, який затверджений у її Статуті і положеннях, попри виклики воєнного стану, діяв не формально.

Ключові слова: воєнний стан, місцеве самоврядування, міська територіальна громада, електронна демократія.

FORMS OF CITIZEN PARTICIPATION IN LOCAL SELF-GOVERNANCE IN 2022 – 2025 YEARS (A CASE STUDY OF THE DROHOBYCH CITY TERRITORIAL COMMUNITY)

Abstract: The purpose of this article is to explore the forms of citizen engagement in local self-governance within the Drohobych city territorial community in the context of a large-scale war. The research methodology is based on widely accepted principles of scientific rigor, objectivity, historicism, and methods of external and internal source criticism. **The research methodology** is based on widely accepted principles of scientific rigor, objectivity, historicism, and methods of external and internal source criticism. **Scientific novelty.** The study highlights the tools of citizen participation in urban self-governance within a specific community **Conclusions.** In times of war, active citizen participation in local self-governance becomes not only an element of democratic governance but also a crucial factor in ensuring national security, maintaining public unity, and preparing for the country's recovery. Russian aggression has spurred civic engagement among residents of the Drohobych City Territorial Community in volunteer and other initiatives aimed at supporting the military and internally displaced persons. Despite martial law and related restrictions, national legislation does not prohibit full citizen participation in local self-governance. The most common mechanisms for such participation include public discussions, consultations, local initiatives, surveys, and involvement in advisory bodies, often facilitated through electronic participation tools. Open access to information, as well as opportunities for oversight and accountability of authorities, is ensured through the mayor's reporting and the live streaming of meetings. The partnership between the public and the authorities in the Drohobych city territorial community is built on the principles of communication, information-sharing, and

digitalization. These participation mechanisms, in addition to their accessibility, enhance the quality of decision-making in accordance with the needs of different social groups within the community. It is essential that the tools for citizen participation in local self-governance, as outlined in the community's charter and regulations, remain functionally active rather than merely formal, despite the challenges posed by martial law.

Key words: martial law, local self-governance, city territorial community, electronic democracy.

Постановка проблеми. Участь громадян у місцевому самоврядуванні є основою демократичного управління на локальному рівні. Вона забезпечує можливість мешканців громади активно впливати на прийняття рішень, сприяти її розвитку, а також контролювати діяльність органів місцевої влади.

Участь громадян у місцевому самоврядуванні набуває особливої актуальності в умовах агресії Росії проти України. Адже в умовах воєнного стану з'являються виклики, які потребують максимальної мобілізації всіх ресурсів, включаючи активну громадську позицію.

Аналіз останніх досліджень. Російсько-українська війна є предметом ґрунтовних історичних досліджень, у яких аналізуються її причини, перебіг, наслідки та вплив на геополітичну ситуацію (Галів, Ільницький, 2023; Галів, Гранд, 2024; Галів, Гранд, Бойчин, 2024; Галів, Ільницький, Карпенко, 2024; Галів, Бурдяк, 2025; Ільницький, Царик, 2024, 2025; Ільницький, Куцька, 2023; Ільницький, Старка, Галів, 2022; Ільницький, Тельвак, Талалай, 2024; Ilnytskyi, Telvak, 2024; Telvak, Ilnytskyi, 2023).

Особливості функціонування місцевого самоврядування в умовах воєнного стану розкривають Б. Мельниченко, М. Мідик (Мельниченко, Мідик, 2023), Т. Шаравара, А. Некряч (Sharavara, & Nekriach, 2023). У дослідженні «Вплив воєнного стану на громадську участь в Україні», проаналізовані результати опитування мешканців кількох громад про потреби, стан та проблемні аспекти взаємодії інститутів громадянського суспільства, жителів громад та органів місцевого самоврядування у період дії воєнного стану (Дослідження «Вплив воєнного стану на громадську участь в Україні», 2022).

Регіональному аспекту проблеми присвячені наукові розвідки Ю. Лукашевського. Він досліджує шляхи вдосконалення методики вибору інструментарію для залучення мешканців Львова до процесів місцевого самоврядування в умовах сучасних викликів (Лукашевський, 2022a, 2022b, 2023, 2024). Р. Попп, М.-М. Бородійчук аналізують заходи місцевого самоврядування Дрогобицької міської територіальної громади щодо підтримки, адаптації й інтеграції внутрішньо переміщених осіб під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну (Попп, Бородійчук, 2024).

Мета статті: показати форми участі мешканців Дрогобицької міської територіальної громади у місцевому самоврядуванні в умовах широкомасштабної війни.

Виклад основного матеріалу. Реформа децентралізації в Україні, яка офіційно розпочалася у 2014 р, а у 2018 р. набула суттєвих зрушень, передбачає створення ефективної системи місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Передача повноважень, ресурсів і відповідальності від центральної влади до органів місцевого самоврядування, збільшила кількість інструментів участі мешканців громад у самоврядуванні. Дрогобицька міська територіальна громада включає 34 населених пункти, серед яких, два міста – Дрогобич та Стебник. Має площу 426.2 км. кв., чисельність населення громади на 1 вересня 2024 р. – 126 488 осіб. осіб (Дрогобицька громада. Концепція інтегрованого розвитку, 2025, с. 11).

Основи функціонування територіальної громади, її повноваження, права та обов'язки жителів, а також форми та механізми участі громадян у місцевому самоврядуванні регулюються нормативно-правовими актами, визначаються у Статуті територіальної громади. Оновлений Статут Дрогобицької міської територіальної громади був затверджений Рішенням Дрогобицької міської ради, від 23. 09. 2021 р. (№ 669) (Статут Дрогобицької міської територіальної громади, 2021). У ньому прописані такі інструменти участі громадян у місцевому самоврядуванні, як місцеві вибори і місцевий референдум, загальні збори громадян за місцем проживання, місцеві ініціативи, громадські слухання, звернення громадян та електронні петиції як особливу форму колективного звернення громадян, консультації з громадськістю, участь жителів міської територіальної громади в консультативно-дорадчих органах, утворених при органах місцевого самоврядування, участь жителів міської територіальної громади в роботі контрольно-наглядових органах юридичних осіб публічного права, утворених за рішенням Ради, участь у розподілі коштів місцевого бюджету, участь в органах самоорганізації населення (Статут Дрогобицької міської територіальної громади, 2021).

Широкомасштабна агресія Росії в Україну змінила характер і рівень участі громадян у місцевому самоврядуванні. Громада і влада об'єдналася для допомоги армії, переселенцям, оперативно створювалися громадські штаби та волонтерські центри. У Дрогобицькій міській територіальній громаді запрацював Гуманітарний Центр, який організовував збір та надання гуманітарної допомоги тим, хто потребував та шукав прихистку в громаді. Сьогодні у сфері гуманітарної допомоги у Дрогобицькій міській територіальній громаді офіційно працює сім волонтерських організацій (Дрогобич – центр гуманітарної підтримки..., 2025). З початку повномасштабної війни більше 20 тисяч осіб пройшли через громаду, вони отримали підтримку житлом, харчуванням, продуктовими наборами, медикаментами, речами першої необхідності та іншими життєво необхідними речами (Дрогобич – центр гуманітарної підтримки..., 2025). Орган місцевого самоврядування регулярно інформував про залучення та критерії розподілу гуманітарної допомоги та звітував про цю роботу (Як повернути прозорість у місто: рекомендації для Дрогобича, 2023). На сайті Дрогобицької міської ради у рубриці «Переселенцям» можна ознайомитися з рейтинговими списками претендентів на соціальне житло (Рейтинговий список ВПО, які потребують отримання житла з фонду Дрогобицької міської ради, 2024). Багато робиться і для адаптації та інтеграції внутрішньо переміщених осіб до громади (Попп, Бородійчук, 2024, с. 106). Спільні зусилля громади і влади щодо підтримки внутрішньо переміщених осіб стали прикладом згуртованості, ефективної співпраці, а також здатності долати виклики разом.

Воєнний стан в Україні обмежив деякі інструменти участі громадян у місцевому самоврядуванні. Це стосується проведення публічних заходів, виборів та референдумів. Зміст місцевих ініціатив теж змістився дещо з традиційних питань розвитку громади на нагальні потреби, пов'язані із забезпеченням безпеки, підтримкою військових і переселенців. Так, у червні 2024 р. було подано на розгляд до органу Дрогобицького місцевого самоврядування ініціативу: «Про внесення змін до бюджету Дрогобицької територіальної громади на 2024 рік з метою виділення конкретної суми коштів для забезпечення потреб ЗСУ та інших військових формувань», яку підтримали своїми підписами 75 жителів територіальної громади (Повідомлення про внесення жителями територіальної громади місцевої ініціативи – питань до розгляду, 2024).

В умовах воєнного стану, електронні петиції стали одним із найпоширеніших інструментів участі громадян у місцевому самоврядуванні. Його використання дає змогу

мешканцям Дрогобицької міської територіальної громади ініціювати розв'язання того чи того проблемного питання, чи проведення необхідних робіт. Петиція, яка набирає необхідні 250 голосів, є обов'язковою до розгляду сесією чи виконавчим комітетом ради (Електронні петиції – інструмент вирішення суспільно важливих питань, а не задоволення політичних амбіцій, 2023). Для забезпечення доступу громадян до політичних процесів у громаді, сьогодні рекомендується розглядати навіть ті петиції, які не набрали достатньо голосів (Як повернути прозорість у місто: рекомендації для Дрогобича, 2023). На офіційному сайті Дрогобицької міської ради працює електронний сервіс «Електронна демократія», через який всі охочі можуть оформити звернення до міської ради, електронні петиції, проводяться електронні консультації (Електронна демократія, 2024). Відповіді органу місцевого самоврядування на петиції висловлюють позицію міської влади щодо піднятого питання, шляхів його реалізації, а також пояснюють причини відмови. На офіційному сайті Дрогобицької міської ради оприлюднено дев'ять петицій громадян, вісім з яких були відхилені через невідповідність «Положенню про електронні петиції у Дрогобицькій територіальній громаді», виходили за межі повноважень та компетенції органу місцевого самоврядування, не мали чіткої та конкретної пропозиції щодо розв'язання питання. Ініціатор, якому відмовлено в оприлюдненні петиції, має право виправити недоліки та подати петицію повторно (Відповідь на петицію). У серпні 2023 р. влада міста зверталася до мешканців громади не використовувати електронні петиції «для підриву роботи органів місцевого самоврядування». (Електронні петиції – інструмент вирішення суспільно важливих питань, а не задоволення політичних амбіцій, 2023). Електронне подання скарг, звернень, отримання необхідних консультацій у Дрогобицькій громаді здійснюється через інформаційно-комунікаційну систему «Дрогобич-smart city». (Війна, виклики для міст, інтеграція ВПО., 2023). Наразі ця система містить 35 електронних сервісів, спрямованих на оптимізацію взаємодії громадян з міською інфраструктурою та активізації громадської участі в житті громади (Дрогобицька громада. Концепція інтегрованого розвитку, 2025, с. 14). У Дрогобичі, зокрема, можна не просто дистанційно подати заяву на отримання житла та соціальних послуг, але і відстежити її статус (Дослідження: Прозорість під обстрілами...2023, 2024, с. 28).

В умовах масштабної війни важливим інструментом залучення населення до розв'язання місцевих питань залишаються громадські слухання та обговорення. Дрогобицька міська рада з лютого 2022 р. на своєму офіційному вебсайті заздалегідь оголошує про проведення громадських слухань. На них піднімалися питання про затвердження планів територій та забудов Дрогобича і окремих населених пунктів громади, будівництва ліній електропередач, стану доквілля, встановлення, обліку, та демонтажу пам'ятних і меморіальних знаків, інформаційних дощок, освітніх процесів. (Громадські обговорення, 2022 – 2024). На громадське обговорення, зокрема, була винесена і «Антикорупційна програма Дрогобицької міської ради на 2024 – 2025 роки» (Громадське обговорення проекту Антикорупційної програми Дрогобицької міської ради на 2024 – 25 роки, 2024). Актуальними формами участі громадян у міському самоврядуванні, за допомогою яких з'ясовуються думки мешканців щодо потреб та проблем громади, залишаються консультації з громадськістю, опитування. Для забезпечення безпеки, зручності, доступності й оперативного зворотного зв'язку між владою та громадянами, вони часто проводяться в онлайн-форматі. Щоб врахувати думки усіх мешканців, важливо включати до консультацій офіційно зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб, а також жителів громади, які тимчасово виїхали,

однак залишаються зареєстрованими на території органу міського самоврядування. У межах проведення електронних консультацій, щодо перейменування вулиць жителям Дрогобицької міської територіальної була забезпечена можливість проголосувати на платформі E-DEM, підтримавши одну з пропозицій, або ж запропонувати свій варіант (Стартували електронні консультації щодо перейменування вулиць у Дрогобицькій громаді, 2022). Під час підготовки Концепції інтегрованого розвитку Дрогобицької міської громади, яка сприятиме забезпеченню ефективного самоврядування та підвищенню якості життя мешканців в умовах сучасних викликів, було проведено опитування різних груп населення. (Робоча група для формування Концепції інтегрованого розвитку території Дрогобицької міської територіальної громади, 2024). Засобом електронного голосування на сайті Кабінету Міністрів України жителі Дрогобицької міської територіальної громади могли висловити свою громадянську підтримку щодо збереження Дрогобицької солеварні (Триває голосування за збереження Дрогобицької солеварні: кожен голос є важливим, 2024).

Висловити власну думку члени громади можуть через участь у консультативно-дорадчих органах при Дрогобицькій міській раді та її виконавчих органах. У 2021 р. при міському голові Дрогобича було утворено Раду учасників антитерористичної операції, операції об'єднаних сил та членів сімей загиблих учасників АТО/ООС. Вона відновила свою роботу у лютому 2025 р. вже як Рада ветеранів та членів сімей загиблих (полеглих) Захисників та Захисниць України. Вона покликана налагоджувати якісну комунікацію та вирішувати «нагальні питання соціального та психологічного захисту учасників бойових дій, сімей загиблих та зниклих безвісти військовослужбовців» (Відбулась робоча зустріч Ради ветеранів: учасники обговорили питання реабілітації воїнів та оновили склад Ради, 2025).

Як дорадчий орган, при міській раді Дрогобича в грудні 2023 р. було створено Раду з питань внутрішньо переміщених осіб. До її складу увійшли 15 внутрішньо переміщених осіб, три представники громадських організацій, які працюють з ВПО, та шість представників органу місцевого самоврядування (Відбулось перше засідання Ради з питань ВПО, яка діє при Дрогобицькій міській раді, 2023). Члени ради традиційно збираються у світлиці Ратуші, а ті, хто не має можливості відвідати засідання фізично, приєднуються до нього в онлайн-форматі. Рада організовує волонтерські акції, польові кухні, налагоджує контакти з міжнародними фондами і організаціями для залучення нових проектів в громаду та для підтримки людей, які тут проживають, організовує плетіння сіток для воїнів (Рада ВПО обговорила мовне питання та посилення інформаційної кампанії організації, 2025).

Щоб забезпечити прозорість у діяльності органів місцевого самоврядування, громадяни повинні мати можливість слідкувати за прийняттям рішень, за використанням бюджетних коштів та іншими аспектами діяльності органів влади. У Дрогобичі постійно анонсують засідання всіх колегіальних органів міської ради: засідань сесій Дрогобицької міської ради, виконавчого комітету, постійних комісій, пов'язаних з оприлюдненням рішень міської ради, виконавчого комітету та розпоряджень міського голови (Дослідження Між безпекою та прозорістю. Дослідження роботи міських рад під час війни, с. 17). Відновлена трансляція засідання сесій міських ради, засідань виконавчих комітетів, постійних комісій ради. Це дуже важливо в умовах, коли значна частина громадян переміщена і ускладнений фізичний доступ до їх участі. Мешканці мають можливість виступити, поставити запитання. Звіт міського голови Дрогобича про діяльність у 2023, 2024 р. проходив у прямому ефірі. Охочі могли

залишити запитання для міського голови – в Google-формі за посиланням (У п'ятницю, 14 лютого, відбудеться звіт міського голови Дрогобича за 2024 рік: триває збір запитань від мешканців громади. 2025). Члени громади мають також право на особистий прийом депутатами, посадовими особами міської ради та її виконавчих органів, право на участь у проведенні громадської експертизи у порядку, встановленому Дрогобицькою міською радою. Для розв'язання нагальних проблем можуть скористатися гарячою лінією міста («Гаряча лінія» по місту, 2025»).

Важливим інструментом для забезпечення прозорості та підзвітності територіальних громад залишаються запити на інформацію до органів місцевого самоврядування. Водночас варто враховувати специфіку військового стану, коли органи влади можуть мати додаткові обмеження щодо розповсюдження певної інформації. Інформація, яка стосується військової безпеки або оперативних дій, може бути частково або повністю не надана із зазначенням законних підстав для відмови. Часто невмотивований обмежений доступ до інформації відбувається через нечіткі роз'яснення у законодавчих актах, і місцеві чиновники страхують себе (Дослідження Між безпекою та прозорістю. Дослідження роботи міських рад під час війни, с. 20). У 2024 р. до органу міського самоврядування Дрогобича було подано 234 запитів на інформацію, п'ять з них отримали відмову. Найбільше запити стосувалися кадрових, земельних питань, будівництва й архітектури (Звіт про стан розгляду запитів на інформацію у Дрогобицькій міській раді, 2024).

Перед початком широкомасштабної агресії у 2021 р. Дрогобич, за оцінкою програми «Transparent cities / Прозорі міста» ста українських міст щодо прозорості та підзвітності влади, разом з Маріуполем, Львовом, Дніпром і Мукачевом увійшов до п'ятірки «прозорих». У 2022 р. для дослідження роботи міських рад 70 міст під час війни, було використано нову методологію, Дрогобич отримав статус «непрозорого» (Рейтинг прозорості 100 міст повертається – презентована оновлена методологія, 2025). Відповідно до результатів досліджень, зокрема, не виконувалися такі індикатори результативності, «як публікування в проекті порядку денного засідань ради точного переліку і назви проектів рішень у сфері земельних відносин, не було у вільному доступі відомостей про житлові приміщення у власності громади, переліку земельних ділянок для здійснення забудови, які, зокрема, підлягають продажу окремими лотами на електронних аукціонах, переліку усіх об'єктів нерухомого майна комунальної форми власності. Не проводилися електронні аукціони для продажу прав на розміщення об'єктів сезонної торгівлі та тимчасових споруд для зайняття підприємницькою діяльністю» (Дрогобич більше не «прозоре» місто – дослідження Transparency International Ukraine, 2023). У 2023 р. Дрогобич виправив ситуацію і за рік здійснив «вражаючий стрибок», перейшов в категорію «прозорих». Крім нього, цей статус отримали Дніпро, Львів, Мукачево і Тернопіль (Дослідження: Прозорість під обстрілами..., с. 39).

Для забезпечення прозорості і підзвітності, активізації участі громадян у самоврядуванні громади, важливими є публікації звітів про виконання бюджету, залучення містян до формування бюджету через проведення бюджетних слухань (Дослідження: Прозорість під обстрілами..., 2023, 2024, с. 21). Одними із наступних кроків у розвитку управлінської діяльності Дрогобицької міської територіальної громади декларується організація управління планувальних районів, на базі яких можна буде створювати орган самоорганізації населення (ОСН) з перспективами впровадження партисипативного бюджетування та якісного моніторингу розвитку. Уже затверджено 26 планувальних районів: 12 – у межах міста Дрогобич, 5 – міста

Стебник та 9 – сільських населених пунктів (Дрогобицька громада. Концепція інтегрованого розвитку, 2025, С. 8).

Висновки. В умовах війни активна участь громадян у місцевому самоврядуванні стає не лише елементом демократичного управління, а й важливим фактором забезпечення національної безпеки, підтримки громадської єдності та підготовки до відновлення країни. Російська агресія посилила громадську участь жителів Дрогобицької міської територіальної громади у волонтерських та інших ініціативах щодо допомоги армії і внутрішньо переміщеним особам. Незважаючи на воєнний стан та обмеження, пов'язані з ним, національним законодавством не заборонено повна участь громадян у місцевому самоврядуванні. Найбільш поширеними її інструментами є: петиції, громадські обговорення, консультації, місцеві ініціативи, опитування, залучення громадян до консультативно-дорадчих органів, часто засобами електронної участі. Відкритий доступ до інформації, можливість перевірки та контролю за діяльністю влади забезпечується звітністю міського голови, трансляціями засідань колегіальних органів. Партнерство між громадськістю та владою в Дрогобицькій міській територіальній громаді побудоване на принципах комунікації, інформування та цифровізації. Такі механізми участі, окрім їхньої доступності, поліпшують якість рішень відповідно до потреб різних соціальних категорій населення громади. Важливим є те, щоб інструментарій участі громади, який затверджений у її статуті і положеннях, попри виклики воєнного стану, діяв не формально.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

Відбулась робоча зустріч Ради ветеранів: учасники обговорили питання реабілітації воїнів та оновили склад. (2025). URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/vidbulas-robocha-zustrichi-rady-veteraniv-uchasnyky-obgovoryly-pytannya-reabilitaciyi-voyiniv-ta-onovyly-sklad-rady/>.

Відповідь на петицію. (2024). URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/category/vidpovid-na-peticiyu/>

Галів, М., Бурдяк, Р. (2025). Путін і Гітлер: порівняльні конструкції в українському медійному дискурсі (2014 – 2025). *Axis Europae*, 6, 108–130. DOI: 10.69550/3041-1467.6.326256

Галів, М., Гранд, М. (2024). «Русский мир» проти України: коротка деконструкція новітньої російської геополітичної доктрини (рецензія на: Якубова Л. Україна та українці в світоглядній матриці «русского мира». Аналітична записка / відповідальний редактор В.А. Смолій. Київ: Інститут історії України НАН України, 2023. 72 с.). *Проблеми гуманітарних наук. Серія Історія, Спецвипуск*, 172–177. DOI: 10.24919/2312-2595.spec.16

Галів, М., Гранд, М., Бойчин, Р. (2024). Початок повномасштабної війни Росії проти України у висвітленні польського інформаційного порталу «Nowa Europa Wschodnia» (лютий – березень 2022 р.). *Актуальні питання гуманітарних наук*, 72(1). 52–60. DOI: 10.24919/2308-4863/72-1-7

Галів, М., Ільницький, В. (2023). Характер сучасної російсько-української війни (2014 – 2023): вітчизняний історіографічний дискурс. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Історія*, 13/55, 47–73.

Галів, М., Ільницький, В., Карпенко, О. (2024). Проблематика геноциду Росії щодо українців в українських засобах масової інформації (2022 – 2024). *Новітня доба*, 12, 75–96.

«Гаряча лінія» по місту. (2025). URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/приймальня/гаряча-лінія-по-місту/>

Громадські обговорення. (2022 – 2024). URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/category/громадські-обговорення/>

Громадське обговорення проекту Антикорупційної програми Дрогобицької міської ради на 2024 – 25 роки. (2024). URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/gromadske-obgovorennya-proektu-antykorupciznoyi-programy-drohobyczkoyi-miskoyi-rady-na-2024-25-roky/>

Між безпекою та прозорістю. Дослідження роботи міських рад під час війни. (2023). URL: https://drive.google.com/file/d/1R_VMomTew0Ftp2kLaY1XaemoB_VFzCIz/v

Дослідження: Прозорість під обстрілами: чи досягли міста прогресу. Дослідження прозорості міських рад під час повномасштабної війни. (2023). URL: <https://transparentcities.in.ua/study-of-the-work-of-city-councils-during-the-war1>

Дрогобицька громада. Концепція інтегрованого розвитку. (2025). URL: https://drive.google.com/file/d/1IULnQlk0TTKB5JnxtAITZNlwoPazEK_c/view

Дрогобич – центр гуманітарної підтримки: залучення соціальної допомоги в час повномасштабної війни. (2025). URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/torguvaly-v-pidtrymku-zsu-dytyachyj-parlament-mista-doluchyvsya-do-blagodijnogo-zahodu-stritennya-dlya-zsu/>

Дрогобич більше не «прозоре» місто – дослідження Transparency International Ukraine. (2023). URL: <https://vartonews.com.ua/2023/04/11/dro-ne-prozore/>

Електронна демократія. (2025). URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/електронна-демократія/>

Електронні петиції – інструмент вирішення суспільно важливих питань, а не задоволення політичних амбіцій. (2023). URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/elektronni-petitsiyi-instrument-viri/>

Звіт про стан розгляду запитів на інформацію у Дрогобицькій міській раді за 2024 р. (2025). URL: <https://opendata.drohobych-rada.gov.ua/dataset/звіти-в-тому-числі-що-до-задоволення-запитів-на-інформацію/resource/6942616f-8b5a-4e21-9b55>

Ільницький, В., Царик, Р. (2024). Матеріально-культурні аспекти увічнення пам'яті українських захисників і захисниць під час російсько-української війни (2014 – 2024). *Вісник Черкаського університету. Серія історичні науки*, 2, 105–116.

Ільницький, В., Царик, Р. (2024). Пізнавально-інформаційні та виховні заходи щодо ушанування пам'яті учасників і жертв російсько-української війни (2014 – 2024). *Актуальні питання гуманітарних наук*, 81 (2), 4–13.

Ільницький, В., Царик, Р. (2025). Формування історико-меморіального наративу сучасної російсько-української війни. *Українські історичні студії*, 17(59), 212–223.

Ільницький, В., Куцька, О. (2023). Періодизація російсько-української війни (2014 – 2022) в українському науковому дискурсі. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*, 13/55, 162–177.

Ільницький, В., Старка, В., Галів, М. (2022). Російська пропаганда як елемент підготовки до збройної агресії проти України. *Український історичний журнал*, 5, 43–55. DOI: 10.15407/uhj2022.05.043

Ільницький, В., Тельвак, В., Талалай, Ю. (2024). Сучасна російсько-українська війна на шпальтах «The British Army Review» (2022 – 2024). *Проблеми гуманітарних наук. Серія Історія, Спецвипуск*, 130–146.

Лукашевський, Ю. (2024). Вдосконалення методики вибору інструментарію форм участі мешканців у місцевому самоврядуванні. *Актуальні питання у сучасній науці*, 2 (20), 217–224.

Лукашевський, Ю. (2022). Класифікація участі громадськості у місцевому самоврядуванні: огляд наукових поглядів. *Наукові перспективи (Naukovi perspektivi)*, 5 (23), 107–116.

Лукашевський, Ю. (2022). Основні характеристики участі громадян у місцевому самоврядуванні. *Бізнес Інформ*, 2, 112–117.

Мельниченко, Б., Мідик, М. (2023). Міське самоврядування в Україні в умовах воєнного стану. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки»*, 10, 2(38), 137–145.

Повідомлення про внесення жителями територіальної громади місцевої ініціативи – питань до розгляду. (2024). URL: doc.drohobych-rada.gov.ua/wp-content/uploads/2024/06/city.pdf

Попп, Р., Бородійчук, М.-М. (2024). Роль місцевого самоврядування у підтримці та інтеграції внутрішньо переміщених осіб в умовах воєнного стану (досвід Дрогобицької міської територіальної громади). *Проблеми гуманітарних наук. Серія Історія, Спецвипуск*, 102–112. DOI: 10.24919/2312-2595.spec.9

Рейтинг прозорості 100 міст повертається – презентована оновлена методологія. (2024). URL: <https://ti-ukraine.org/news/rejtyng-prozorosti-100-mist-povertayetsya-prezentovana-onovlena-metodologiya/>

Рейтинговий список ВПО, які потребують отримання житла з фонду Дрогобицької міської ради. (2024). URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/rejtyngovyy-spysok-vpoyaki-potrebuyut-otrymannya-zhytla-z-fondu-drohobyczkoyi-miskoyi-rady-6/>

Робоча група для формування Концепції інтегрованого розвитку території Дрогобицької міської територіальної громади. (2024). URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/konceptziya-integrovanogo-rozvytku>

Статут Дрогобицької міської територіальної громади. (2021). URL: <https://doc.drohobych-rada.gov.ua/№-669-рішення-сесії-дрогобицької-міської-2/>

Стартували електронні консультації щодо перейменування вулиць у Дрогобицькій громаді. (2022). URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/startuvali-elektronni-konsultatsiyi-2/>

Триває голосування за збереження Дрогобицької солеварні: кожен голос є важливим. (2024). URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/tryvaye-golosuvannya-zazberezheniya-drohobyczkoyi-solevarni-kozhen-golos-ye-vazhlyvym/>

У Дрогобичі відновила роботу Рада ветеранів при міському голові. (2025). URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/u-drohobychi-vidnovyla-robotu-rada-veteraniv-pry-miskomu-golovi/>

У п'ятницю, 14 лютого, відбудеться звіт міського голови Дрогобича за 2024 рік: триває збір запитань від мешканців громади. (2025). URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/u-pyatnyczyu-14-lyutogo-vidbudetsya-zvit-miskogo-golovy-drohobycha-za-2024-rik-tryvaye-zbir-zapytan-vid-meshkancziv-gromady/>

Як повернути прозорість у місто: рекомендації для Дрогобича. (2023). URL: <https://transparentcities.in.ua/news/yak-povernuty-prozorist-u-misto-reko>

Ilnytskyi, V., Telvak, V. (2024). Ukraine Under the Conditions of the Second Year of Existential War in Analysts' Reflections of the Warsaw Centre for Eastern Studies. *Skhidnoieuropeyskyi Istorychnyi Visnyk – East European Historical Bulletin*, 31, 218–237. DOI: 10.24919/2519-058X.31.306344

Sharavara, T., Nekriach, A. (2023). Polish and Ukrainian Local Self-Government Reforms (1998 – 2020): Historical and Comparative Analysis. *Skhidnoieuropeyskyi istorychnyi visnyk – East European Historical Bulletin*, 28, 223–238. DOI: 10.24919/2519-058X.28.287562

Telvak, V., Ilnytskyi, V. (2023). A Year of Existential War in Analytical Reflections of the Warsaw Centre for Eastern Studies. *Skhidnoieuropeyskyi Istorychnyi Visnyk – East European Historical Bulletin*, 27, 249–258. DOI: 10.24919/2519-058X.27.281552

REFERENCES

Vidbulas robocha zustrich Rady veteraniv: uchashnyky obhovoryly pytannia reabilitatsii voyniv ta onovyly sklad. (2025). [A working meeting of the Veterans Council was held: the participants discussed the rehabilitation of soldiers and renewed its membership]. URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/vidbulas-robocha-zustrichi-rady-veteraniv-uchashnyky-obhovoryly-pytannya-reabilitacziyi-voyniv-ta-onovyly-sklad-rady/> [in Ukrainian]

Vidpovid na petytsiiu. (2024). [Response to the petition]. URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/category/відповідь-на-петицію/> [in Ukrainian].

Haliv, M., & Burdiak, R. (2025). Putin i Hitler: porivnialni konstruktsii v ukrainskomu mediinomu dyskursi (2014 – 2025) [Putin and Hitler: Comparative Constructions in Ukrainian Media Discourse (2014 – 2025)]. *Axis Europae*, 6, 108–130. DOI: 10.69550/3041-1467.6.326256 [in Ukrainian].

Haliv, M., & Grand, M. (2024). «Russkyi mir» proty Ukrainy: korotka dekonstruktsiia novitnoi rosiiskoi heopolitychnoi doktryny [“Russian world” against Ukraine: a brief deconstruction of the newest Russian geopolitical doctrine]. *Problemy humanitarnykh nauk. Seriia Istorii, Spetsvypusk*, 172–177. DOI: 10.24919/2312-2595.spec.16 [in Ukrainian].

Haliv, M., Grand, M., & Boychyn, R. (2024). Pochatok povnomasshtabnoi viiny Rosii proty Ukrainy u vysvitleni polskoho informatsiinoho portalu «Nowa Europa Wschodnia» (liutyi-berezen 2022 r.) [The beginning of a full-scale war of Russia against Ukraine according to the Polish information portal “Nowa Europa Wschodnia” (February – March 2022)]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 72(1). 52–60. DOI: 10.24919/2308-4863/72-1-7 [in Ukrainian].

Haliv, M., & Ilnytskyi, V. (2023). Kharakter suchasnoi rosiisko-ukrainskoi viiny (2014 – 2023): vitchyzniani istoriohrafichni dyskurs [The Nature of the Modern Russian-Ukrainian War (2014 – 2023): Domestic Historiographical Discourse]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriia: Istorii*, 13/55, 47–73. [in Ukrainian].

Haliv, M., Ilnytskyi, V., & Karpenko, O. (2024). Problematyka henotsydu Rosii shchodo ukrainsiv v ukrainskykh zasobakh masovoi informatsii (2022 – 2024) [The issue of the genocide of Russia against Ukrainians in the Ukrainian mass media (2022 – 2024)]. *Novitnia doba*, 12, 75–96. [in Ukrainian].

«Hariacha liniia» po mistu. (2025). [“Hotline” in the city]. URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/приймальня/гаряча-лінія-по-місту/> [in Ukrainian].

Hromadski obhovorennia. (2022 – 2024). [Public discussions]. URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/category/громадські-обговорення/> [in Ukrainian].

Hromadske obhovorennia proektu Antykoruptsiinoi prohramy Drohobytskoi miskoi rady na 2024–25 roky. (2024). [Public discussion of the draft Anti-Corruption Program of the Drohobych City Council for 2024–25]. URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/gromadske-obgovorennya-proektu-antikorupczijnoyi-programy-drohobyczkoyi-miskoyi-rady-na-2024-25-roky/>

Mizh bezpekoiu ta prozoristiu. Doslidzheniaia roboty miskykh rad pid chas viiny. (2023). [Between security and transparency. Exploring the work of city councils during the war]. URL: https://drive.google.com/file/d/1R_VMomTew0Ftp2kLaY1XaemoB_VFzCIz/v [in Ukrainian].

Doslidzhennia: Prozorist pid obstrilamy: chy dosiahly mista prohresu. Doslidzhennia prozorosti miskykh rad pid chas povnomasshtabnoi viiny. (2023). [Research: Transparency under fire: have cities made progress? Research on transparency of city councils during full-scale war]. URL: <https://transparentcities.in.ua/study-of-the-work-of-city-councils-during-the-war1> [in Ukrainian].

Drohobytska hromada. Kontseptsiia intehrovanoho rozvytku. (2025). [Drohobych community. The concept of integrated development]. https://drive.google.com/file/d/1IUlnQlk0TTKB5JnxTAITZNlwoPazEK_c/view [in Ukrainian].

Drohobych – tsentr humanitarnoi pidtrymky: zaluchennia sotsialnoi dopomohy v chas povnomasshtabnoi viiny. (2025). [Drohobych is a center of humanitarian support: attracting social assistance during a full-scale war]. URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/torguvaly-v-pidtrymku-zsu-dytyachyj-parlament-mista-doluchyvsvya-do-blagodijnogo-zahodu-stritennya-dlya-zsu/> [in Ukrainian].

Drohobych bilsh ne «prozore» misto – doslidzhennia Transparency International Ukraine. (2023). [Drohobych is no longer a «transparent» city – research by Transparency International Ukraine]. URL: <https://vartonews.com.ua/2023/04/11/dro-ne-prozore/> [in Ukrainian].

Elektronna demokratiia. (2025). [Electronic democracy]. URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/електронна-демократія/> [in Ukrainian].

Elektronni petytsii – instrument vyrishennia suspilno vazhlyvykh pytan, a ne zadovolennia politychnykh ambitsii. (2023). [Electronic petitions are a tool for solving socially important issues, not for satisfying political ambitions]. URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/elektronni-petitsiyi-instrument-viri/> [in Ukrainian].

Zvit pro stan rozgliadu zapytiv na informatsiiu u Drohobytskii miskii radi za 2024. (2025). [Report on the Status of Processing Requests for Information in Drohobych City Council for 2024]. URL: <https://opendata.drohobych-rada.gov.ua/dataset/звіти-в-тому-числі-що-до-задоволення-запитів-на-інформацію/resource/6942616f-8b5a-4e21-9b55>

Ilnytskyi V., & Tsaryk, R. (2024). Materialno-kulturni aspekty uvichnennia pamiaty ukraïnskykh zakhysnykiv i zakhysnyts pid chas rosiïsko-ukraïnskoi viiny (2014 – 2024) [Material-cultural aspects of commemorating the memory of the Ukrainian defenders during the russo-ukrainian war (2014 – 2024)]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriia istorychni nauky*, 2, 105–116. [in Ukrainian].

Ilnytskyi V., & Tsaryk, R. (2024). Piznavalno-informatsiini ta vykhovni zakhody shchodo ushanuvannia pamiaty uchasnykiv i zhertv rosiïsko-ukraïnskoi viiny (2014 – 2024) [Cognitive, informational and educational measures to honor the memory of participants and

victims of the Russian-Ukrainian war (2014 – 2024]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 81 (2), 4–13. [in Ukrainian].

Ilnytskyi, V., & Tsaryk, R. (2025). Formuvannia istoriko-memorialnoho naratyvu suchasnoi rosiisko-ukrainskoi viiny [Cognitive, informational and educational measures to honor the memory of participants and victims of the Russian-Ukrainian war (2014 – 2024)]. *Ukrainski istorychni studii*, 17(59), 98–115. [in Ukrainian].

Ilnytskyi, V., & Kutska, O. (2023). Periodyzatsiia rosiisko-ukrainskoi viiny (2014 – 2022) v ukrainskomu naukovomu dyskursi [Periodization of the Russian-Ukrainian war (2014 – 2022) in Ukrainian scientific discourse]. *Problemy humanitarnykh nauk. Seriia Istorii*, 13/55, 162–177. [in Ukrainian].

Ilnytskyi, V., Starka, V., & Haliv, M. (2022). Rosiiska propaganda yak element pidhotovky do zbroinoi agresii proty Ukrainy [Russian propaganda as an element of preparation for armed aggression against Ukraine]. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal – Ukrainian Historical Journal*, 5, 43–55. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2022.05.043> [in Ukrainian].

Ilnytskyi, V., Telvak, V., & Talalai, Yu. (2024). Suchasna rosiisko-ukrainska viina na shpaltakh «The British Army Review» (2022 – 2024) [The Modern Russian-Ukrainian War in the Columns of «The British Army Review» (2022 – 2024)]. *Problemy humanitarnykh nauk. Seriia Istorii*, *Spetsvypusk*, 130–146. [in Ukrainian].

Lukashevskiy, Yu. (2024). Vdoskonalennia metodyky vyboru instrumentariiu form uchasti meshkantsiv u mistsevomu samovriaduvanni [Improvement of the methodology for selecting the tools for the forms of participation of residents in local self-government]. *Aktualni pytannia u suchasnii nautsi*, 2 (20), 217–224. [in Ukrainian].

Lukashevskiy, Yu. (2022). Klasyfikatsiia uchasti hromadskosti u mistsevomu samovriaduvanni: ohliad naukovykh pohliadiv [Classification of Public Participation in Local Self-Government: A Review of Scientific Views]. *Naukovi perspektyvy (Naukovi perspektyvi)*, 5 (23), 107–116. [in Ukrainian].

Lukashevskiy, Yu. (2022). Osnovni kharakterystyky uchasti hromadian u mistsevomu samovriaduvanni. [The main characteristics of citizen participation in local government]. *Visnyk Natsionalnoho universytet Biznes Inform*, 2, 112–117. [in Ukrainian].

Melnychenko, B., & Midyk, M. (2023). Mistseve samovriaduvannia v Ukraini v umovakh voiennoho stanu. [Local self-government in Ukraine under martial law]. *«Lvivska politekhnika». Seriia: «Yurydychni nauky»*, 10, 2(38), 137–145. [in Ukrainian].

Povidomlennia pro vnesennia zhyteliamy terytorialnoi hromady mistsevoi initsiatyvy – pytan do rozghliadu. (2024). [Notification of submission of a local initiative by residents of a territorial community – issues for consideration]. URL: doc.drohobych-rada.gov.ua/wp-content/uploads/2024/06/city.pdf [in Ukrainian].

Popp, R., & Borodiichuk, M.-M. (2024). Rol mistsevoho samovriaduvannia u pidtrymtsi ta intehtratsii vnutrishno peremishchenykh osib v umovakh voiennoho stanu (dosvid Drohobyskoi miskoi terytorialnoi hromady). [The role of local government in the support and integration of internally displaced persons under the conditions of marital state (experience of the Drohobych urban territorial community)]. *Problemy humanitarnykh nauk. Seriia Istorii*, *Spetsvypusk*, 102–112. DOI: 10.24919/2312-2595.spec.9 [in Ukrainian].

Reitynh prozorosti 100 mist povertaietsia – prezentovana onovlena metodolohiia. (2024). [Transparency Ranking of 100 Cities returns – updated methodology presented]. URL: <https://ti-ukraine.org/news/rejtyng-prozorosti-100-mist-povertayetsya-prezentovana-onovlena-metodologiya/> [in Ukrainian].

Reitynhovyi spysok VPO, yaki potrebuieut otrymannia zhytla z fondu Drohobyskoi miskoi rady. (2024). [Rating list of IDPs in need of housing from the Drohobych City Council's fund]. URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/reityngovyj-spysok-vpo-yaki-potrebuyut-otrymannia-zhytla-z-fondu-drohobyczkoyi-miskoyi-rady-6/> [in Ukrainian].

Robocha hrupa dlia formuvannia Kontseptsii intehrovanoho rozvytku terytorii Drohobyskoi miskoi terytorialnoi hromady. (2024). [Working group for the formation of the Concept of Integrated Development of the Territory of Drohobych City Territorial Community]. URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/konczepczya-integrovanogo-rozvytku> [in Ukrainian].

Statut Drohobyskoi miskoi terytorialnoi hromady. (2021). [Charter of the Drohobych City Territorial Community]. URL: <https://doc.drohobych-rada.gov.ua/№-669-рішення-сесії-дрогобицької-міської-2/> [in Ukrainian].

Startuvaly elektronni konsultatsii shchodo pereimenuvannia vulyts u Drohobyskii hromadi. (2022). [Electronic consultations on renaming streets in Drohobych community launched]. URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/startuvali-elektronni-konsultatsiyi-2/> [in Ukrainian].

Tryvaie holosuvannia za zberezhenntia Drohobyskoi solevarni: kozhen holos ye vazhlyvym. (2024). [Voting for the preservation of Drohobych Saltworks continues: every vote counts]. URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/tryvaye-golosuvannia-za-zberezhenntia-drohobyczkoyi-solevarni-kozhen-golos-ye-vazhlyvym/> [in Ukrainian].

U Drohobychi vidnovyla robotu Rada veteraniv pry miskomu holovi. (2025). [In Drohobych, the Council of Veterans under the mayor resumed its work]. URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/u-drohobychi-vidnovyla-robotu-rada-veteraniv-pry-miskomu-golovi/> [in Ukrainian].

U piatnytsiu, 14 liutoho, vidbudetsia zvit miskoho holovy Drohobycha za 2024 rik: tryvaie zbir zapytan vid meshkantsiv hromady. (2025). [On Friday, February 14, the mayor of Drohobych will present his report for 2024: questions from community members are being collected.]. URL: <https://drohobych-rada.gov.ua/u-pyatnyczyu-14-lyutogo-vidbudetsia-zvit-miskogo-golovy-drohobycha-za-2024-rik-tryvaye-zbir-zapytan-vid-meshkancziv-gromady/> [in Ukrainian].

Yak povernuty prozorist u misto: rekomendatsii dlia Drohobycha. (2023). [How to bring transparency back to the city: Recommendations for Drohobych]. URL: <https://transparentcities.in.ua/news/yak-povernuty-prozorist-u-misto-rekomendatsii-dlia-droh/> [in Ukrainian].

Ilnytskyi, V., & Telvak, V. (2024). Ukraine Under the Conditions of the Second Year of Existential War in Analysts' Reflections of the Warsaw Centre for Eastern Studies. *Skhidnoievropeyskyi Istorychnyi Visnyk East European Historical Bulletin*, 31, 218–237. DOI: 10.24919/2519-058X.31.306344 [in English].

Sharavara, T., & Nekriach, A. (2023). Polish and Ukrainian Local Self-Government Reforms (1998 – 2020): Historical and Comparative Analysis. *Skhidnoievropeyskyi istorychnyi visnyk – East European Historical Bulletin*, 28, 223–238. DOI: 10.24919/2519-058X.28.287562 [in English].

Telvak, V., & Ilnytskyi, V. (2023). A Year of Existential War in Analytical Reflections of the Warsaw Centre for Eastern Studies. *Skhidnoievropeyskyi Istorychnyi Visnyk – East European Historical Bulletin*, 27, 249–258. DOI: 10.24919/2519-058X.27.281552 [in English].

Стаття надійшла до редакції 15 січня 2025 р.
Стаття рекомендована до публікації 30.05.2025.